

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI ALIMENTAȚIEI  
AL REPUBLICII MOLDOVA

INSPECȚIA DE STAT PENTRU MUNCA DE SELECȚIONARE  
A ANIMALELOR DE PRĂSILĂ ÎN SECTORUL ZOOTEHNIC  
AL REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL DE SELECȚIE AL ASOCIAȚIEI "TEVIT"

I N S T R U C Ț I U N I

pentru bonitarea bovinelor de rase  
mixte și de lapte

МИНИСТЕРСТВО СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И ПРОДОВОЛЬСТВИЯ  
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Государственная инспекция по племенному делу  
в животноводстве Республики Молдова  
Селекционный центр ассоциации "Тевит"

И Н С Т Р У К Ц И Я

ПО БОНИТИРОВКЕ КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА  
МОЛОЧНЫХ И МОЛОЧНО-МЯСНЫХ ПОРОД

Instrucțiunile de față au fost completate cu anexele elaborate de către doctorul în științe agricole N.L.Vasilovskii (Institutul Agricol din Chișinău "M.V.Frunze", decorat cu ordinul Drapelul Roșu de Muncă), Inspectorul de stat pentru lucrările de prăsilă în creșterea animalelor al Ministerului Agriculturii și Alimentației al Republicii Moldova L.A.Zaițeva, Șeful secției pentru lucrări de prăsilă a Centrului de selecție al Republicii Moldova I.G.Crețu, pe baza Instrucțiunii unionale de bonitare a bovinelor pentru lapte și de rasă mixtă, aprobată de către Comisia de Stat a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru alimentație și achiziționări de alimente la 6 decembrie 1990.

Examine și recomandate de către Secția pentru creșterea bovinelor a Consiliului pentru lucrările de prăsilă în domeniul creșterii animalelor de pe lângă Ministerul Agriculturii și Alimentației al Republicii Moldova 28 februarie 1991.

Настоящая инструкция дополнена приложениями, разработанными доктором сельскохозяйственных наук Н.Л.Василовским (Кишиневский ордена Трудового Красного Знамени сельскохозяйственный институт имени М.В.Фрунзе), государственным инспектором по племенному делу в животноводстве Министерства сельского хозяйства и продовольствия Республики Молдова Л.А.Зайцевой и начальником племотдела Селекцентра Республики Молдова И.Г.Крецу, на основании Всесоюзной инструкции по бонитировке крупного рогатого скота молочных и молочно-мясных пород, утвержденной Государственной Комиссией Совета Министров СССР по продовольствию и закупкам 6 декабря 1990 года.

Рассмотрена и рекомендована секцией по крупному рогатому скоту Совета по племенному делу в животноводстве при Министерстве сельского хозяйства и продовольствия Республики Молдова 28 февраля 1991 года.

© Министерство сельского хозяйства  
и продовольствия Республики Молдова,  
1991

## 1. ORGANIZAREA BONITĂRII

1.1. Bonitarea este testarea calităților de prăsilă și performanțelor productive ale animalelor conform unui complex de criterii, pe baza căruia se determină distribuirea animalelor.

1.2. Sînt supuși bonitării toți taurii, vacile, vițelele și tăurașii de prăsilă.

1.3. Bovinele sînt bonitate în cursul anului întreg: taurii - o dată în an, vacile - la încheerea lactației, vițelele și tăurașii de prăsilă începînd cu vîrsta de 6 luni. Raportul rezultatelor bonitării se întocmește pînă la 1 octombrie.

1.4. Bonitarea taurinelor o execută zootehnicienii pentru munca de prăsilă, specialiștii muncii de prăsilă. În unele cazuri bonitarea o execută specialiștii invitați și lucrătorii de știință, care bine cunosc rasa.

## 2. DETERMINAREA APARTENENȚEI DE RASĂ

2.1. Originea și apartenența de rasă se apreciază pe baza contului zootehnic cu necesitatea obligatoare de examinare a animalului și determinarea încadrării lui în standardul rasei. După apartenența de rasă se deosebesc animale de rasă pură și metiși.

2.2. Aparțin de rasă pură:

a) animalele, proveniente de la părinți de rasă pură a unei și aceleiași rase;

b) animalele, proveniente de la împerecherea părinților de rase pure "înrudite" (cu raportarea lor la rasa-mamă):

- grupa raselor Bălțate cu Negru - Bălțată cu Negru sovietică, Auliatin, Bălțată cu Negru lituaniană, Bușuiev, Bălțată cu Negru estonă, Istoben, Taghil, Bălțată cu Negru olandeză, Holștein, Friză britanică, Bălțată cu Negru germană, Bălțată cu Negru suedeză, Bălțată cu Negru poloneză;

- grupa de rase Roșii - Roșie de stepă, Roșie estonă, Roșie lituaniană, Roșie poloneză, Brună letonă, Roșie Gorbатов, Roșie Tambov, Angler, Roșie danemarcă, Roșie bielorusă;

- grupa raselor Bălțate cu Galben - Simmental, Sîciovsc și Montbeliard;

- grupa raselor Brune - Schwiz, Kostroma, Lebedinsk, Al-latau, Brună caucaziană, Brună carpatină, Iurin;

- Kurgansc și Shorthorn (de lapte);

- Ucraineană cu capul bălan și Groninhen;

- Ayrshire, Bălțată cu roșu norvegiană, Bălțată cu roșu suedeză;

c) animalele, începînd cu generația a IV-a, proveniente de la încrucișarea "de absorbire" (de transformare) și care au aptitudini pronunțate a raselor amelioratoare;

d) animalele, proveniente de la încrucișarea de infuzie la înmulțirea metișilor, începînd cu generația a III-a "în sine", conform încadrării pronunțate în standardul rasei (după rasa-ameliorată);

e) animalele, proveniente de la încrucișarea de formare a raselor noi, după aprobarea rasei noi create;

f) animalele, proveniente după programul unional sau republican de ameliorare a raselor autohtone cu valorificarea surselor genetice mondiale (după rasa-mamei cu indicarea cotei genelor rasei amelioratoare).

2.3. Toate altele animale se raportează la metisi.

2.4. În gospodăriile reproductive animalele cu cota genelor rasei amelioratoare mai mult de 75 % se raportează la rasa tatălui.

2.5. Apartenența de rasă a animalelor proveniente de la metiși de aceeași rasă se determină conform tabelului 1.

Tabelul 1  
Determinarea apartenenței de rasă (cotei genelor)  
a descendenților

| Apartenența<br>de rasă<br>a mamei | Apartenența de rasă a tatălui  |                               |                              |                           |
|-----------------------------------|--------------------------------|-------------------------------|------------------------------|---------------------------|
|                                   | generația<br>a IV-a<br>(15/16) | generația<br>a III-a<br>(7/8) | generația<br>a II-a<br>(3/4) | generația<br>I-a<br>(1/2) |
| Generația a IV-a<br>(15/16)       | IV (15/16)                     | III (29/32)                   | II (27/32)                   | I (23/32)                 |
| Generația a<br>III-a (7/8)        | IV (29/32)                     | III (7/8)                     | II (3/4)                     | I (5/8)                   |
| Generația a<br>II-a (3/4)         | III (27/32)                    | III (13/16)                   | II (3/4)                     | I (5/8)                   |
| Generația I-a<br>(1/2)            | II (23/32)                     | II (11/16)                    | II (5/8)                     | I (1/2)                   |

### 3. APRECIEREA VACILOR DUPĂ PRODUCTIVITATEA DE LAPTE

3.1. Aprecierea vacilor după productivitatea de lapte se examinează după cantitatea de grăsimi lactate (kg) pe perioada de 305 zile a lactației sau a lactației complete, scurtate (mai scurtă de 240 zile) (anexa 2). Începutul lactației se socotește prima zi după fătare, iar încheierea - ziua ultimei mulsori sau prima zi cu o singură mulsoare. Controlul producției de lapte la vaci se execută pe o zi deplină nu mai rar de o dată în lună paralel cu determinarea procentului de grăsimi și albumine din lapte. În ziua de control se respectă același regim de muls a vacilor și ordinea obișnuită de zi. Primul control se va executa după 10-12 zile de la fătare, iar ultimul - cu 20-10 zile dinaintea înțărării vacilor.

Procentul mijlociu de grăsimi (albumină) din lapte (%) pe perioada de 305 zile sau pe lactația scurtă se determină prin înmulțirea procentului de grăsimi (albumină) de pe fiecare lună la cantitatea de lapte lunară. Sumele înmulțirii se adună, primind cantitatea de lapte de 1 % cu grăsimi sau albumină pe lac-

tație. Totalul primit se împarte la laptele integral pe aceleași luni.

Cantitatea de grăsimi lactate (kg) pe perioada de lactație se determină prin împărțire a totalului laptelui de 1 % cu grăsimi la 100.

3.2. Viteza mulsului (kg/min) vacilor se determină la a 11-a sau a 111-a lună de lactație prin împărțirea cantității de lapte muls (kg) la durata acestui muls (min). Controlul producției de lapte se execută o dată pe zi nu mai înainte de 12 ore de la mulsoarea anterioară.

3.3. Standardele raselor pe productivitatea de lapte se prezintă în anexa 1.

Pentru primipare care au fătat în vîrstă majoră de 30 luni cerințele minime pentru productivitatea de lapte sînt majorate la 10 %.

#### 4. APRECIEREA CONFORMAȚIEI CORPORALE- CONSTITUȚIEI LA TAURINE

4.1. Conformația corporală - constituția la tauri se examinează anual pînă la vîrsta de 5 ani, la vaci - la luna a 11-a a 111-a a primei și a 111-a lactație. Dacă taurinele n-au fost apreciate la vîrsta indicată după conformație - constituție ele pot fi apreciate la bonitatea ordinară.

4.2. La aprecierea conformației corporale - constituției taurinelor se acordă o deosebită atenție la corespunderea unor regiuni corporale aptitudinilor caracteristice de rasă mixtă sau de lapte, la vaci - prin corespunderea mărimii, formeii ugerului și aptitudinilor la mulsul mecanic, la tauri - prin pronunțarea distincției dimorfismului sexual, salere și membrele posterioare puternice.

Conformația corporală la tauri se apreciază prin examinarea lor conform scării de 30, iar la vaci de 10 puncte. Rezultatul aprecierii conformației corporale - constituției obligativ se completează cu exprimarea defectelor corporale principale (tabelul 2).

4.3. Conformația corporală - constituția tineretului bovin se apreciază prin folosirea scării de 10 puncte. Totalul aprecierii de 10 puncte se acordă tineretului, posedînd însușirile pronunțate de rasă și sex, dezvoltare corporală și talie normală, o excelentă dezvoltare a toracelui (toracelui larg, adînc, fără strangulare înapoia spatelor), linia dreaptă a spinării, șalelor, crucei șalelor, crupă bine dezvoltată, membrele cu ap-lomburi corecte și oase solide fără proeminență și grosolanie.

Tabelul 2

Defectele corporale la bovine de rase mixte și de lapte pentru care se reduce suma punctajului la aprecierea conformației corporale - constituția

| Nr. d/r | Armonia de ansam-<br>blu și părțile<br>corporale | Specificarea defectelor                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         |                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 1.      | Armonia de ansam-<br>blu și dezvoltarea          | Animal rămas în creștere: schelet grosolan sau fin - supradezvoltat, musculatura afinată sau slab dezvoltată, conformația disproporționată și nu corespunde cerințelor însușirilor de rasă                                                                        |
| 2.      | Părțile corporale:                               |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 2.1.    | Capul și gîtul                                   | Capul disproporționat față de corp, greoi sau proeminent: "de taur" la vacă și "de vacă" la taur, gîtul scurt, grosolan, cu cute largi sau rău prins, insuficient musculos                                                                                        |
| 2.2.    | Toracele                                         | Toracele îngust, strîmt, strangulat înapoia spatelor, coaste apropiate, înguste, scurte, pielea pe ultima coastă grosolană, inelastică                                                                                                                            |
| 2.3.    | Grebănul, spinarea și șalele                     | Grebăn despicat sau ascuțit, spinarea îngustă, scurtă, înșeuată sau arcată, șalele înguste, lăsate sau arcate                                                                                                                                                     |
| 2.4.    | Partea mijlocie a trunchiului                    | La vaci sau la tauri slab dezvoltată, la tauri burta atîrnînd                                                                                                                                                                                                     |
| 2.5.    | Crupa                                            | Scurtă, oblică înapoi, ascuțită (în acoperiș), teșită                                                                                                                                                                                                             |
| 3.      | Ugerul și organele sexuale                       | Ugerul mic atîrnînd, adipos cu lobii asimetrici, cu sfîrcurile apropiate, între ele anormal dezvoltate și cu sfîrcuri suplimentare, vasele laptelui rău pronunțate, pielea ugerului grosolană, rezerva ugerului mică, la tauri testiculele insuficient dezvoltate |
| 4.      | Membrele                                         | Anterioare cu genunchi în "x" sau "de balerină"; posterioare cu membre de elefant, membre cu "O", în "X", sabiate                                                                                                                                                 |
| 5.      | Copitele                                         | Înguste, onglone deviate spre afară, chișițe orizontale, țesutul cornos afînat                                                                                                                                                                                    |

## 5. ACORDAREA CLASELOR LA BOVINE DUPĂ COMPLEXUL CRITERIILOR DE SELECȚIE

Clasele la bovine se acordă la bonitare conform următoarelor criterii de selecție: la tauri - pentru dezvoltare (masa vie), conformitatea corporală-constituție, genotip (proveniența și apreciere după descendenți), la vaci - pentru productivitatea de lapte (cantitatea de grăsimi în lapte), dezvoltare (masa vie)\*, conformitate corporală-constituție, viteza mulsului, genotip (proveniență); la tineret - după genotip (proveniență), conformitate corporală și dezvoltare (masa vie).

În rezultatul acordării claselor după complexul de criterii taurii și taurășii de prăsilă se împart în următoarele clase: elită-record, elita și I-a; vacile și vițelele - în clasele elită-record, elita, I-a și a II-a.

Animalele, care nu corespund cerințelor acestor clase, sînt socotite în afara clasamentului.

### 5.1. Acordarea claselor la tauri după complexul criteriilor de selecție

5.1.1. Clasa taurului după complexul de criterii se acordă prin aplicarea scării de 100 puncte (tabelul 3) în conformitate cu totalul acumulat de punctaj:

|              |   |        |
|--------------|---|--------|
| elită-record | - | 85-100 |
| elita        | - | 75-84  |
| clasa I-a    | - | 65-74  |

5.1.2. Clasa generală se acordă taurilor, care posedă o activitate sexuală normală, iar după calitatea materialului seminal (volumul, eiaculatul, concentrația, rezistența, aptitudinea la congelare, fecunditatea) corespund cerințelor GOST-ului.

5.1.3. Clasa taurului poate fi majorată în anii următori la schimbarea clasei părinților și în rezultatul testării sale prin descendenți.

\* Se determină la a II-III-a lună de lactație

Tabelul 3  
Scara de apreciere a taurilor după  
complexul de criterii

| Nr.<br>d/r              | C r i t e r i i                                                                            | Puncte |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| 1.                      | Conformitatea corporală - constituția (în total nu mai mult de 30 puncte), din care:       |        |
| 1.1.                    | Armonia de ansamblu (în total nu mai mult de 9 puncte)                                     |        |
|                         | a) proporționalitatea corpului                                                             | 1-3    |
|                         | b) musculatura                                                                             | 1-3    |
|                         | c) scheletul                                                                               | 1-3    |
| 1.2.                    | Părți corporale (în total nu mai mult de 21 puncte)                                        |        |
|                         | a) capul și gîtul                                                                          | 1-3    |
|                         | b) toracele                                                                                | 1-3    |
|                         | c) grebănul, spinarea, șalele                                                              | 1-3    |
|                         | d) partea mijlocie a trunchiului                                                           | 1-3    |
|                         | e) crupa                                                                                   | 1-3    |
|                         | f) membrele                                                                                | 1-3    |
|                         | g) copitele                                                                                | 1-3    |
| 2.                      | Dezvoltarea (masa vie) (în total nu mai mult de 10 puncte)                                 | 10     |
|                         | Standardul rasei (anexa 3)                                                                 | 5      |
|                         | 95-99 % din standardul rasei                                                               |        |
| 3.                      | Genotipul (în total nu mai mult de 60 puncte), din care:                                   |        |
|                         | a) clasa mamei                                                                             | 25     |
|                         | elită-record                                                                               | 20     |
|                         | elita                                                                                      | 15     |
|                         | clasa I-a                                                                                  |        |
|                         | b) conținutul de grăsimi (%) în laptele mamei mai ridicat peste standardul rasei           | 5      |
|                         | la 0,3 și mai majorat                                                                      | 3      |
|                         | la 0,2                                                                                     | 1      |
|                         | la 0,1                                                                                     |        |
|                         | c) categoria taurului sau al tatălui sau după descendenți:                                 |        |
|                         | $A_1B_1$ , $A_1B_2$ , $A_1B_3$                                                             | 30     |
|                         | $A_1$ , $A_2B_1$ , $A_2B_2$ , $A_2B_3$                                                     | 25     |
|                         | $A_2$ , $A_3$ , $B_1$ , $B_2$ , $B_3$ , $A_3B_1$ , $A_3B_2$ , $A_3B_3$                     | 20     |
|                         | În cazul lipsei testării taurului după descendenți se ia în considerație clasa tatălui său |        |
|                         | elită-record                                                                               | 10     |
|                         | elita                                                                                      | 5      |
| T o t a l u l punctelor |                                                                                            | 100    |

5.2. Aprecierea clasei vacilor după  
complexul criteriilor de selecție

5.2.1. Clasa vacii după complexul de criterii se acordă prin aplicarea scării de 100 puncte (tabelul 4) în conformitate cu totalul de punctaj:

|              |          |
|--------------|----------|
| elită-record | - 85-100 |
| elita        | - 75-84  |
| I            | - 65-74  |
| II           | - 55-64  |

5.2.2. Vacile, care posedă rezultatul aprecierii după conținutul de albumină în lapte și depășesc cerințele minime ale standardului de rasă suplimentar primesc:

|                             |            |
|-----------------------------|------------|
| pentru 0,3 % și mai majorat | - 4 puncte |
| pentru 0,2 %                | - 3 puncte |
| pentru 0,1 %                | - 2 puncte |

5.2.3. Când vaca are două și mai multe fiici lactante de clasă elită-record și elită aprecierea ei după complexul de criterii se majorează cu o clasă.

5.2.4. Vacile cu longevitate de exploatare după a 4-a fătare primesc suplimentar câte 1 punct pentru fiecare fătare.

5.2.5. Punctele suplimentare (punct. 5.2.2. și 5.2.4.) sînt incluse în totalul punctajului pentru aprecierea clasei vacii după complexul de criterii (în limita de 100 puncte).

5.2.6. În clasă elită-record pot fi apreciate vacile cu procentul de grăsimi în lapte nu mai redus de standardul rasei.

5.2.7. Primiparele sînt apreciate după cantitatea de grăsimi lactate pe lactația încheiată, iar vacile de lactația a II-a și mai majore - pe lactația, care permite de a fi apreciată cu o clasă superioară.

Primiparele cu lactația incompletă și neîncheiată (mai redusă de 240 zile) sînt apreciate după greutatea vie pentru primipare, iar punctele se iau după scară de bonitare a tineretului.

Exemplu: Productivitatea de lapte a vacii Bălțate cu Negru la bonitare în vîrsta de 7 fătări pe 297 zile a lactației a III-a (superioară) a fost 4011 kg lapte cu 3,63 % de grăsimi

Tabelul 4  
Scara de apreciere a vacilor după complexul  
de criterii

| Nr.<br>d/r        | C r i t e r i i                                                                                                                                                                    | Puncte |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| 1.                | Productivitatea de lapte (în total nu mai mult de 70 puncte)                                                                                                                       |        |
| 2.                | Conformitatea corporală - constituția (în total nu mai mult de 10 puncte)                                                                                                          |        |
|                   | a) armonia de ansamblu și dezvoltarea (caractere tipice de rasă, dezvoltarea corporală, adîncimea toracelui, dezvoltarea crupei și bazei nului)                                    | 2-4    |
|                   | b) ugerul (dezvoltarea părților anterioare și posterioare, prinderea, amplasarea și dimensiunile sfîrcurilor, amplasarea ugerului în înălțime)                                     | 2-4    |
|                   | c) soliditatea și aplomburile membrelor                                                                                                                                            | 1-2    |
| 3.                | Dezvoltarea (masa vie) în total nu mai majorat de 5 puncte (anexa 3)                                                                                                               |        |
|                   | Standardul rasei                                                                                                                                                                   | 5      |
|                   | 95-99 % din standardul rasei                                                                                                                                                       | 3      |
| 4.                | Viteza mulsului (nu mai majorat de 5 puncte)                                                                                                                                       |        |
|                   | 1,80 kg/min și mai majorat                                                                                                                                                         | 5      |
|                   | 1,79 - 1,50 kg/min                                                                                                                                                                 | 4      |
|                   | 1,49 - 1,20 kg/min                                                                                                                                                                 | 2      |
|                   | mai redus de 1,20 kg/min                                                                                                                                                           | -      |
| 5.                | Genotipul (proveniența) în total nu mai majorat de 10 puncte                                                                                                                       |        |
|                   | a) clasa mamei                                                                                                                                                                     |        |
|                   | elită-record                                                                                                                                                                       | 5      |
|                   | elita                                                                                                                                                                              | 4      |
|                   | clasa I-a                                                                                                                                                                          | 3      |
|                   | clasa a II-a                                                                                                                                                                       | -      |
|                   | b) categoria tatălui după descendenți                                                                                                                                              |        |
|                   | A <sub>1</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>1</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>1</sub> B <sub>3</sub>                                                                                      | 5      |
|                   | A <sub>1</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>3</sub>                                                                     | 4      |
|                   | A <sub>2</sub> , A <sub>3</sub> , B <sub>1</sub> , B <sub>2</sub> , B <sub>3</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>3</sub> | 3      |
|                   | sau clasa tatălui                                                                                                                                                                  |        |
|                   | elită-record                                                                                                                                                                       | 3      |
|                   | elita                                                                                                                                                                              | 2      |
|                   | clasa I-a                                                                                                                                                                          | 1      |
| S u m a punctelor |                                                                                                                                                                                    | 100    |

(sau 145,6 kg de grăsimi lactate) și 3,3 % albumine, masa vie 570 kg, aprecierea conformării corporale - constituția - 8 puncte, viteza de muls 1,39 kg/min, clasa mamei - elita, clasa tatălui - elită-record. Vaca are două fiici lactante de clasa elită. Ea va primi următorul total de puncte:

|                                                  |   |           |
|--------------------------------------------------|---|-----------|
| Productivitatea de lapte                         | - | 47        |
| Conformația corporală-<br>constituția (tabel. 4) | - | 8         |
| Dezvoltarea (anexa 3)                            | - | 5         |
| Viteza mulsului (tabel. 4)                       | - | 4         |
| Clasa tatălui (tabel. 4)                         | - | 3         |
| Longevitatea de exploatare<br>(p. 5.2.4.)        | - | 3         |
| Conținutul de albumină în<br>lapte (p. 5.2.2.)   | - | 2         |
| <b>T o t a l u l</b>                             | - | <b>74</b> |

Aprecierea vacii după complexul de criterii prezintă totalul de 74 puncte și conform punctului 5.2.1. i se acordă clasa I-a. Deoarece vaca are două fiice de clasa elită ei i se majorează testarea cu o clasă (p. 5.2.3.). În cele din urmă vacii i se acordă clasa elita.

### 5.3. Aprecierea claselor tineretului după complexul de criterii

5.3.1. Clasa tineretului după complexul de criterii se acordă după scara de 100 puncte (tabel. 5) în conformitate cu totalul acumulat de punctaj:

|              | <u>tăurașii</u> | <u>vitețele</u> |
|--------------|-----------------|-----------------|
| elita-record | 85-100          | 85-100          |
| elita        | 75-84           | 75-84           |
| clasa I-a    | 65-74           | 65-74           |
| clasa a II-a | -               | 55-64           |

5.3.2. Standardul pentru masa vie a tineretului de diferite vârste este prezentat în anexa 3. Pentru jumătate mai vîrst-

Tabelul 5  
Scara de apreciere a tineretului după complexul de criterii

| Nr.:<br>d/r:                   | S p e c i f i c ă r i                                                                                                                                                              | Puncte     |            |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------|
|                                |                                                                                                                                                                                    | tăurașii   | vitețele   |
| 1.                             | Genotipul (proveniența) - în total nu mai mult de 30 puncte, din care:                                                                                                             |            |            |
|                                | a) clasa mamei                                                                                                                                                                     |            |            |
|                                | elită-record                                                                                                                                                                       | 30         | 30         |
|                                | elita                                                                                                                                                                              | 25         | 25         |
|                                | clasa I-a                                                                                                                                                                          | 20         | 20         |
|                                | clasa a II-a                                                                                                                                                                       | -          | 10         |
|                                | b) procentul de grăsimi (%) în laptele mamei mai ridicat peste standardul rasei                                                                                                    |            |            |
|                                | la 0,3 % și mai majorat                                                                                                                                                            | 5          | 5          |
|                                | la 0,2 %                                                                                                                                                                           | 3          | 3          |
|                                | la 0,1 %                                                                                                                                                                           | 1          | 1          |
|                                | c) testarea tatălui după descendenți:                                                                                                                                              |            |            |
|                                | A <sub>1</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>1</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>1</sub> B <sub>3</sub>                                                                                      | 35         | 35         |
|                                | A <sub>1</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>2</sub> B <sub>3</sub>                                                                     | 30         | 30         |
|                                | A <sub>2</sub> , A <sub>3</sub> , B <sub>1</sub> , B <sub>2</sub> , B <sub>3</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>1</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>2</sub> , A <sub>3</sub> B <sub>3</sub> | 25         | 25         |
|                                | sau clasa tatălui:                                                                                                                                                                 |            |            |
|                                | elită-record                                                                                                                                                                       | 20         | 20         |
|                                | elita                                                                                                                                                                              | 15         | 15         |
|                                | clasa I-a                                                                                                                                                                          | -          | 10         |
| 2.                             | Conformația corporală (în total nu mai mult de 10 puncte)                                                                                                                          |            |            |
|                                | exelent                                                                                                                                                                            | 10         | 10         |
|                                | bine                                                                                                                                                                               | 8          | 8          |
|                                | satisfăcător                                                                                                                                                                       | 6          | 6          |
| 3.                             | Dezvoltarea (masa vie) nu mai mult de 20 puncte                                                                                                                                    |            |            |
|                                | standardul rasei (anexa 3)                                                                                                                                                         | 20         | 20         |
|                                | 95-99 % din standardul rasei                                                                                                                                                       | 15         | 15         |
|                                | 90-94 % din standardul rasei                                                                                                                                                       | 10         | 10         |
| <b>T o t a l u l punctelor</b> |                                                                                                                                                                                    | <b>100</b> | <b>100</b> |

nice de 24 luni se folosește același standard a masei vii ca și pentru vaci primipare.

5.3.3. Nu se permite de a fi bonitați tăurașii crescuți de la vaci de clasa a II-a.

5.3.4. Nu pot fi testați cu clasa elită-record taurășii crescuți de la mame de clasa I-a.

5.3.5. Vițelele crescute de la mame fără clase nu pot fi adresate la clasa I-a, cele de la mamele de clasa a II-a - la clasa elită, iar cele proveniente de la mame de clasa I-a nu pot fi adresate la clasa elită-record.

#### 6. MĂSURI ORGANIZATORICE DE ACȚIUNI PE BAZA REZULTATELOR BONITĂRII

6.1. În conformitate cu rezultatele bonitării și calitățile individuale ale animalelor se determină destinația fiecărui animal. Și anume, animalele sînt repartizate în următoarele grupe:

- nucleul de prăsilă - vaci de la care se crește tineret pentru reforma efectivului;
- vacile grupei de performanță productivă;
- vacile destinate pentru reformă și eliminare;
- grupa vițelor de reproducție;
- grupa taurășilor și vițelor destinați pentru vânzare ca material de reproducție;
- grupa tineretului destinat pentru îngrășare.

6.2. Din nucleul gospodăriilor de prăsilă sînt nominalizate cele mai excelente vaci pentru a crește taurășii de prăsilă.

6.3. În urma bonitării se alcătuiește planul de împerecheri nominalizate sau de grupă și nominalizate.

6.4. Pe baza materialelor de bonitare se elaborează planul de reformă a efectivului de animale, de creșterea tineretului, măsuri organizatorice de majorare a productivității animalelor, planul perspectiv de selecție a animalelor, programul de selecție pentru ameliorarea efectivelor de animale, liniilor, tipurilor și raselor de bovine, sînt determinate animalele pentru înscrierea în Registrul genealogic de Stat, <sup>se</sup> execută măsurile de vânzare și cumpărare a animalelor de prăsilă.